

Adgangsgrundlag, frafald og ledighed for velfærdsuddannelserne

Baggrund

De store velfærdsuddannelser skal ifølge regeringen spille en vigtig rolle i et generelt løft af velfærdsområdet, hvor særligt uddannelse af flere pædagoger og sygeplejersker er i fokusⁱ. Med et årligt optag på knap 5.000 pædagogstuderende og omkring 4.000 sygeplejersker udgør de to uddannelser i forvejen landets størsteⁱⁱ. Mindre ungdomsårgange og stigende børnetal i de kommende år peger på særlige udfordringer med rekruttering til pædagoguddannelsenⁱⁱⁱ. Tilsvarende er det vigtigt at være opmærksom på rekrutteringsbehovet for de andre uddannelser. Udfordringen med at rekruttere til velfærdsuddannelserne handler både om at tiltrække nok studerende og om at tiltrække dygtige studerende. Derfor er det relevant at se på betydningen af de studerendes adgangsgrundlag for at undersøge, hvilke grupper af studerende der gennemfører uddannelserne, og hvilke der kommer i beskæftigelse efter færdiggørelse, opdelt på adgangsgrundlag. Det belyser Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i dette notat.

Hovedresultater

- Stx og hf udgør det mest almindelige optagelsesgrundlag på velfærdsuddannelserne
- Studerende optaget på baggrund af stx, hxx eller eud har generelt den laveste frafaldsrisiko
- Studerende optaget uden ungdomsuddannelse eller på baggrund af hf har generelt højest ledighed
- Pædagoguddannelsen har lavere frafald, men højere ledighed end de øvrige velfærdsuddannelser
- På pædagoguddannelsen optages en relativt høj andel uden ungdomsuddannelse. Denne gruppe har relativt lav frafaldsrisiko, men høj risiko for ledighed, efter uddannelsen er afsluttet

Interaktiv hjemmeside: Se tal for alle uddannelserne her: www.eva.dk/studerende_velfærdsuddannelser.

Kontakt

- Seniorkonsulent Mathias Tolstrup Wester, 3525 5675, mtw@eva.dk
- Kommunikationskonsulent Marie Moos, 4058 9578, mn@eva.dk

Velfærdsuddannelser i og uden for byerne

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) ser i denne minianalyse på studerendes adgangsgrundlag på velfærdsuddannelser. I analysen kortlægger vi, hvilke studerende der falder fra uddannelserne, og hvilke der efterfølgende oplever ledighed, opdelt på adgangsgrundlag. Velfærdsuddannelser henviser i denne minianalyse til følgende uddannelser: socialrådgiver-, pædagog-, sygeplejerske- og læreruddannelsen. På EVA's hjemmeside vises forskellene mellem de forskellige uddannelser i en interaktiv grafik: www.eva.dk/velfærdsuddannelser. Minianalyser viser, ud over de gennemsnitlige tal for de fire velfærdsuddannelser, også fordelinger for studerende på lærer- og pædagoguddannelsen^{iv}.

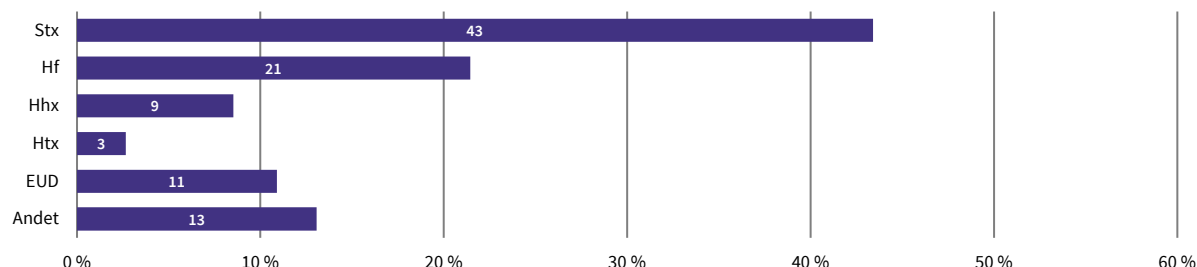
Stx og hf udgør det mest almindelige optagelsesgrundlag på velfærdsuddannelserne

Figur 1 viser, at flest studerende bliver optaget på baggrund af stx eller hf på velfærdsuddannelserne. Knap to ud af tre optagne (64 %) bliver optaget på baggrund af en af disse uddannelser, mens cirka en ud af ti enten optages på baggrund af hhx/htx eller en erhvervsuddannelse. Kigger vi nærmere på, hvilke erhvervsuddannelser der er tale om, udgør uddannelsen til social- og sundhedsassistent og pædagogisk assistent tilsammen lidt over halvdelen af denne gruppe (tal ikke vist her). Tidligere analyser har peget på, at 68 % af unge, som læser videre, efter de har færdiggjort uddannelsen til social- og sundhedsassistent, optages på uddannelsen til sygeplejerske. Tilsvarende optages hele 94 % af dem, der har færdiggjort en pædagogisk erhvervsuddannelse og efterfølgende vælger at læse videre på pædagoguddannelsen^v.

Adgangsbekendtgørelsen til professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser giver mulighed for, at ansøgere kan søge om optagelse på baggrund af andre dokumenterede kvalifikationer end de fastsatte adgangskrav. Det er baggrunden for, at cirka 1 ud af 8 (13 %) optages på baggrund af andet end en ungdomsuddannelse. Det kan fx være ansøgere, der har taget en hf-fagpakke bestående af fire hf-fag med henblik på at søge ind på pædagog-, socialrådgiver- eller sygeplejerskeuddannelsen.

FIGUR 1

Adgangsgrundlag for studerende på velfærdsuddannelser

Kilde: Danmarks Statistik (DST).

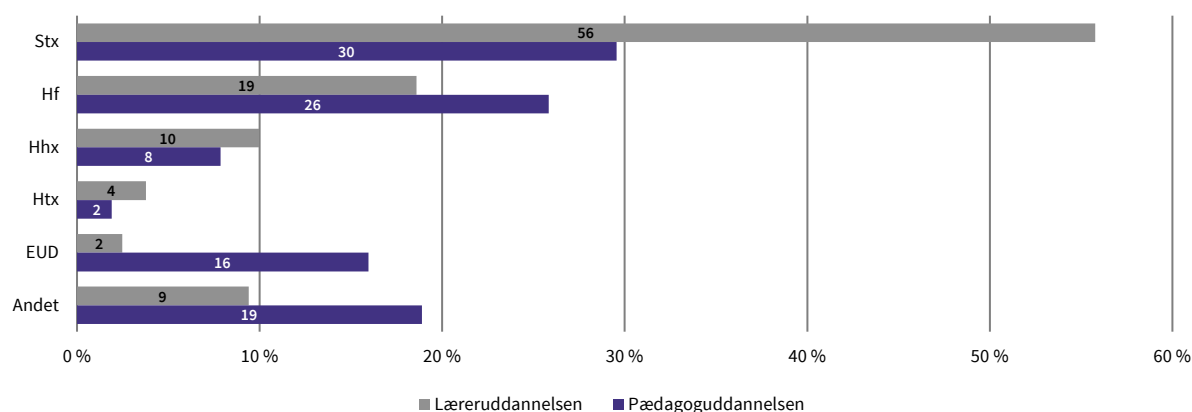
Note: Tallene dækker over studerende optaget på en velfærdsuddannelse i august og september 2016, 2017 og 2018. "Andet"-kategorien indbefatter studerende, som ikke har fuldført én af de fem andre uddannelsesforløb. N = 27.150.

På pædagoguddannelsen optages en relativ stor andel på baggrund af eud eller uden forudgående ungdomsuddannelse

Andelen, der optages på baggrund af en erhvervsuddannelse, er særlig høj på pædagoguddannelsen (16 %), mens den tilsvarende andel er særlig lav på læreruddannelsen (2 %). Pædagoguddannelsen skiller sig ligeledes ud ved, at en større andel af de optagne hverken har en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse (19 %). Det vil sige, at der samlet set er 35 % af de optagne på pædagoguddannelsen, som ikke har en gymnasial uddannelse, mens det blot gør sig gældende for 11 % af de optagne på læreruddannelsen.

FIGUR 2

Adgangsgrundlag for studerende pædagog- og læreruddannelsen

Kilde: Danmarks Statistik (DST).

Note: Tallene dækker over studerende optaget på lærer- eller pædagoguddannelsen i august og september 2016, 2017 og 2018. N (læreruddannelsen) = 8.859. N (pædagoguddannelsen) = 8.683.

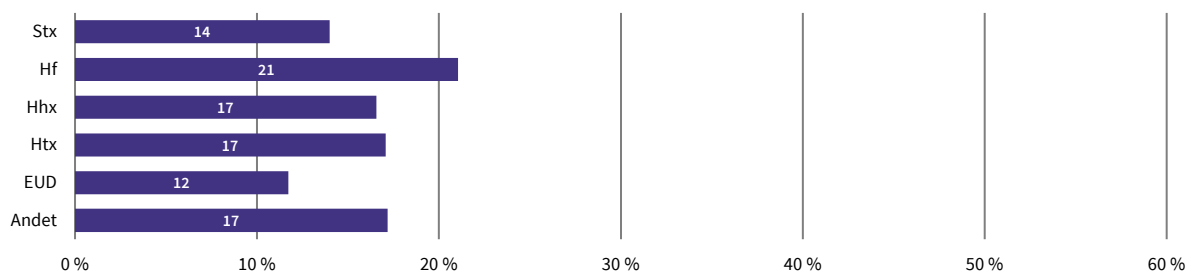
Studerende optaget på baggrund af stx eller EUD har lavest frafaldsrisiko

Analysen viser, at to grupper af studerende skiller sig ud ved at have en relativt lav frafaldsrisiko: Det gælder studerende optaget på baggrund af stx og studerende optaget på baggrund af en erhvervsuddannelse.

Analysen viser ligeledes, at andelen, som falder fra velfærdsuddannelserne, er højest for studerende, som optages på baggrund af hf, hvor godt en femtedel (21 %) falder fra i løbet af det første år.

FIGUR 3

Førsteårsfrafald på velfærdsuddannelserne, fordelt på adgangsgrundlag

Kilde: Danmarks Statistik (DST).

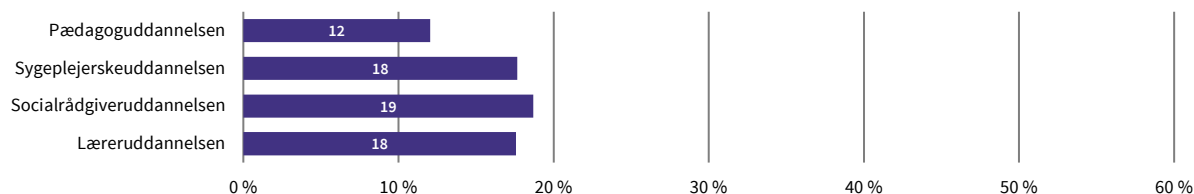
Note: Tallene dækker over studerende optaget på velfærdsuddannelserne i august og september 2016 og 2017. Frafald er opgjort som andelen af studerende, der var aktive på uddannelserne pr 1. oktober 2016 eller 2017, og som har afbrudt deres uddannelsesforløb i løbet af det første år herefter. N = 18.111.

Frafaldet er mindst på pædagoguddannelsen

Det fremgår af figur 4, at pædagoguddannelsen har et lavere frafald i løbet af det første år sammenlignet med andre velfærdsuddannelser. Mens 18-19 % af de studerende på lærer-, socialrådgiver- og sygeplejerskeuddannelsen falder fra i løbet af det første år, gælder det samme kun 12 % af de studerende på pædagoguddannelsen.

FIGUR 4

Førsteårsfrafald, fordelt på uddannelserne

Kilde: Danmarks Statistisk (DST).

Note: Tallene dækker over studerende optaget på velfærdsuddannelserne i august og september 2016 og 2017. Frafald er opgjort som andelen af studerende, der var aktive på uddannelserne pr 1. oktober 2016 eller 2017, og som har afbrudt deres uddannelsesforløb i løbet af det første år herefter. N = 18.111.

Studerende med hf-baggrund og uden ungdomsuddannelse har særlig høj frafaldsrisiko på læreruddannelsen

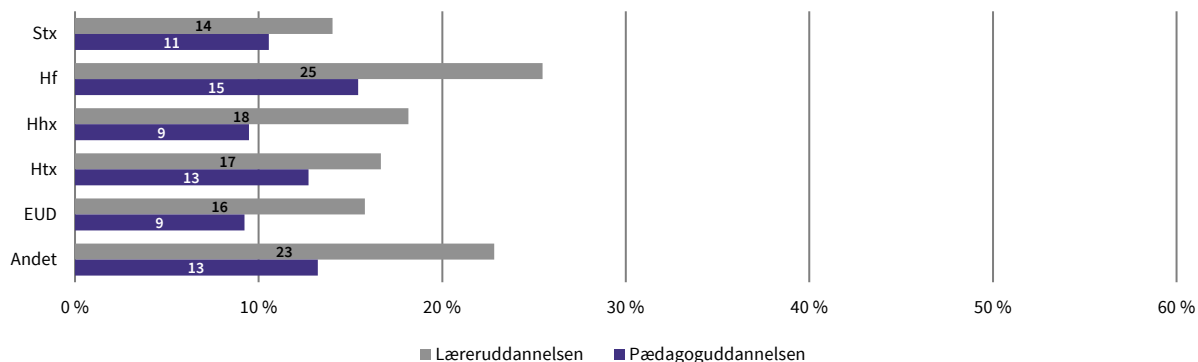
Figur 5 viser, at knap hver fjerde studerende (23 %), der er optaget uden ungdomsuddannelse, falder fra læreruddannelsen inden for det første år. Dermed har denne gruppe – sammen med studerende optaget på baggrund af en hf-uddannelse – den højeste frafaldsrisiko på læreruddannelsen. Studerende uden ungdomsuddannelse har samtidig en særlig høj frafaldsrisiko på læreruddannelsen sammenlignet med både det generelle billede på velfærdsuddannelserne og på pædagoguddannelsen.

Frafaldsrisikoen er relativt høj for studerende med hf-baggrund på både lærer- og pædagoguddannelsen, hvilket også stemmer overens med det generelle billede, jf. figur 3 ovenfor. Derudover falder knap hver sytende studerende

(16 %) med en EUD fra i løbet af det første år på læreruddannelsen, mens det til sammenligning kun gælder hver tiende studerende (9 %) på pædagoguddannelsen.

FIGUR 5

Førsteårsfrafald på pædagoguddannelsen og læreruddannelsen, fordelt på adgangsgrundlag

Kilde: Danmarks Statistisk (DST)

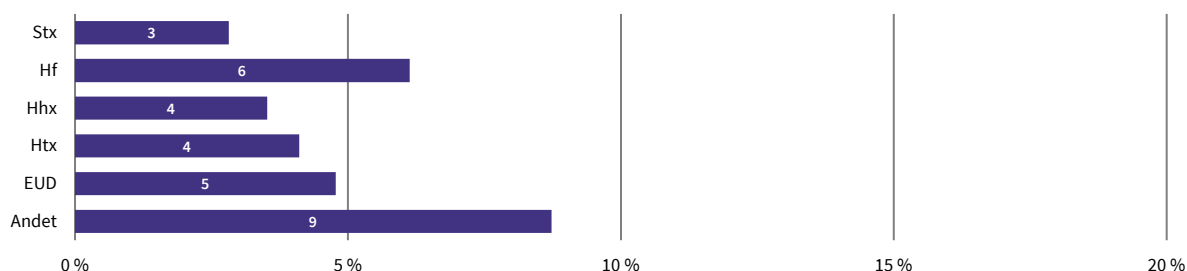
Note: Tallene dækker over studerende optaget på velfærdsuddannelserne i august og september 2016 og 2017. Frafald er opgjort som andelen af studerende, der var aktive på uddannelserne pr 1. oktober 2016 eller 2017, og som har afbrudt deres uddannelsesforløb i løbet af det første år på herefter. N (læreruddannelsen) = 5.952. N (pædagoguddannelsen) = 5.809.

Studerende uden ungdomsuddannelse har højere risiko for at blive ledige efterfølgende

Selvom der generelt er lav ledighed blandt dimittenderne fra de fire velfærdsuddannelser, er der samtidig markante relative forskelle afhængigt af dimittendernes optagelsesgrundlag. Dimittender, der er optaget på baggrund af en stx-uddannelse, har den laveste ledighed på 3 %. Dimittender, der ikke har en ungdomsuddannelse som adgangsgrundlag ("Andet"), har omvendt den største ledighed på knap 9 %. Blandt studerende optaget på baggrund af hf eller en erhvervsuddannelse er hhv. 6 % og 5 % ledige året efter, uddannelsen er færdiggjort.

FIGUR 6

Ledighed et år efter endt uddannelse, fordelt på adgangsgrundlag (alle velfærdsuddannelser)

Kilde: Danmarks Statistik (DST)

Note: N = 17.982. Ledighed er målt i år 2015 og 2016 for personer, som afsluttede en velfærdsuddannelse i henholdsvis 2014 og 2015.

Ledigheden er størst blandt nyuddannede pædagoger

Analysen viser, at ledigheden er mindst for sygeplejersker, hvor kun 1 % er ledige et år efter uddannelse. I den anden ende er 7 % pædagoger ledige året efter, uddannelsen er afsluttet. Omend der er forskelle i ledigheden blandt dimittender fra velfærdsuddannelserne, er det generelle dimittendledighedsniveau lavt for alle fire uddannelser.

FIGUR 7

Ledighed for de fire velfærdsuddannelser

Kilde: Danmarks Statistik (DST).

Note: N = 17.982. Ledighed er målt i år 2015 og 2016 for personer, som afsluttede en velfærdsuddannelse i henholdsvis 2014 og 2015.

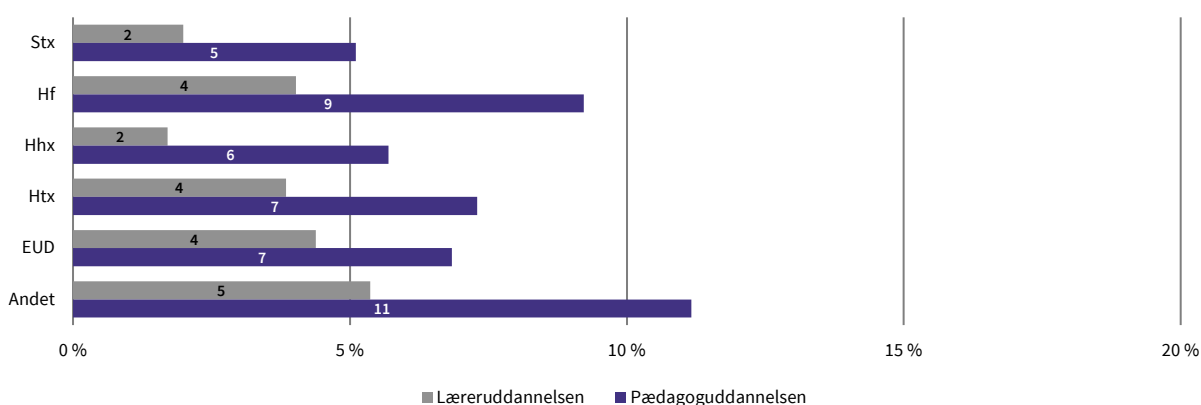
På pædagoguddannelsen har dimittender uden ungdomsuddannelse højest ledighed

For pædagoguddannelsen har dimittender uden forudgående ungdomsuddannelse ("Andet") og dimittender med hf-baggrund hhv. den højeste og næsthøjeste ledighed året efter, uddannelsen er afsluttet. For dimittender uden forudgående ungdomsuddannelse er 11 % ledige. Omvendt har dimittender med stx eller hhx som adgangsbaggrund den laveste ledighed (hhv. 5 % og 6 %).

For læreruddannelsen er 5 % eller færre dimittender ledige året efter for alle typer af optagelsesbaggrund. Studerende, der er optaget på baggrund af stx eller hhx, skiller sig ud ved at have særlig lav ledighed (2 %).

FIGUR 8

Ledighed et år efter endt uddannelse (for lærer- og pædagoguddannelsen)

Kilde: Danmarks Statistik (DST).

Note: N (læreruddannelsen) = 4.245. N (pædagoguddannelsen) = 6.999. Ledighed er målt i år 2015 og 2016 for personer, som afsluttede en pædagoguddannelse i henholdsvis 2014 og 2015.

Datagrundlag

Analysen bygger på registerdata fra Danmarks Statistik (DST). Registerdata fra DST omfatter alle studerende optaget via KOT på en velfærdsuddannelse i 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018 – eksklusive efteroptaget og udenlandske studerende.

-
- i Retfærdig retning for Danmark, Politisk forståelse mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten, s. 7. https://ufm.dk/ministeriet/regeringsgrundlag-vision-og-strategier/regeringen-mette-frederikssens-forstaelsespapir/retfaerdig-retning-for-danmark_2019-06-25_endelig.pdf.
 - ii Dette til trods for, at optaget på pædagoguddannelsen er faldet med 2 % mellem 2013 og 2019. Se "Optagelsen 2019" på <https://ufm.dk/uddannelse/statistik-og-analyser/sogning-og-optag-pa-videregaende-uddannelser/2019/notat-1-overblik-udvikling-uddannelsesgrupper-og-institutioner-1.pdf>.
 - iii <https://www.eva.dk/videregaende-uddannelse/boern-faerre-nye-paedagoger>.
 - iv Disse to uddannelser er udvalgt, da de på flere måder skiller sig ud som yderpunkter med hensyn til adgangsgrundlaget. Eksempelvis er læreruddannelsen den af velfærdsuddannelserne, hvor den største andel optages på baggrund af en treårig gymnasial uddannelse, mens pædagoguddannelsen omvendt er den af de fire velfærdsuddannelser, hvor den mindste andel optages på baggrund af en treårig gymnasial uddannelse.
 - v Fleksibilitet i ungdomsuddannelsessystemet – formelt, oplevet og praktiseret. Danmarks Evalueringsinstitut, 2018. <https://www.eva.dk/ungdomsuddannelse/fleksibilitet-ungdomsuddannelsessystemet>.